

Utredning 2/2014

Bostadslösa 2013

14.2.2014

Uppgifterna om bostadslösheten bygger på Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARAs bostadsmarknadsenkät 2013. Sammanlagt 281 kommuner i Fastlandsfinland svarade på enkäten, och svarsprocenten var 92,4. Bostadslöshetens utveckling analyseras genom en jämförelse av siffrorna å den 15 november 2013 med motsvarande tidpunkt året innan. De elva kommuner som är med i programmet för minskning av långtidsbostadslösheten (PAAVO II) granskas mer ingående. Uppgifter om bostadslösheten per kommun finns i bilagorna.

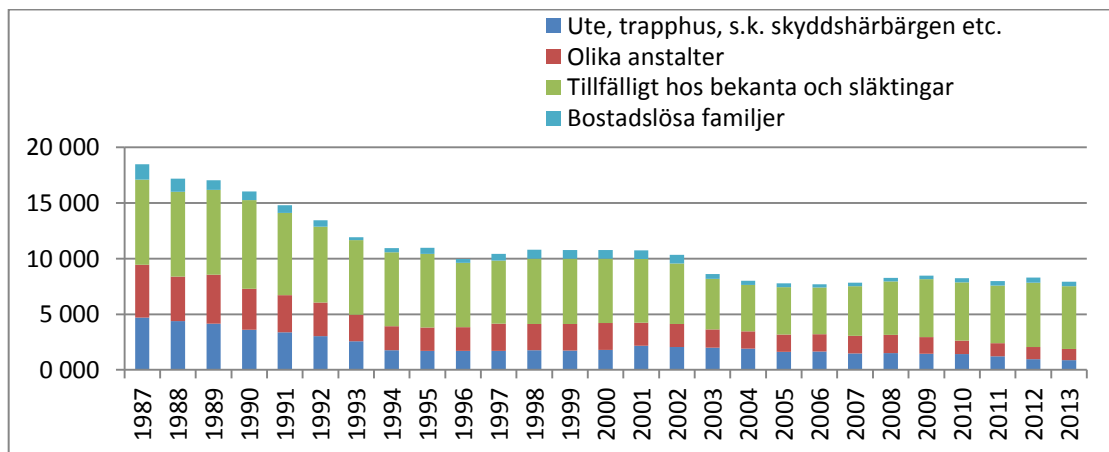

Diagram 1. Bostadslösa 1987–2013.

Bostadslösheten i Finland 2013

Enligt ARAs bostadslöshetsenkät var 7 500 ensamstående personer och 420 familjer i Finland bostadslösa vid utgången av 2013¹. Antalet ensamstående bostadslösa personer sjönk med 350 och antalet långtidsbostadslösa med omkring 80 personer från ifjol.

År 2013 förekom bostadslöshet i 116 kommuner i Fastlandsfinland. Det föregående året var siffran 157. I relation till antalet invånare har Helsingfors flest bostadslösa, 6,7 personer per tusen invånare. Den relativa bostadslösheten var hög också i Riihimäki, Vanda och Esbo. Bilaga 1 och 2 innehåller statistik över bostadslösheten per kommun och landskap.

Utvecklingen i de större städerna

Bostadslösheten i Helsingfors ändrades inte 2013. Året innan steg den med 700 personer. I Vanda steg bostadslösheten med 80 personer. Bostadslösheten ökade också i Esbo. I Åbo, Jyväskylä och Uleåborg hölls siffrorna på nästan samma nivå som 2012. I Lahtis, Joensuu och Björneborg sjönk bostadslösheten något. Mest sjönk bostadslösheten i Tammerfors och Kuopio.

Tabell 1 Kommuner med flest bostadslösa 2013

Kommun	Bostadslösa 15.11.2013				Ändringen 2013-2012, personer			
	Ensamma			Bostadslösa familjer	Yksinäiset			Bostadslösa familjer
	Bostads-lösa	Långtidsbo-stadslösa	under 25 år		Bostads-lösa	Långtidsbo-stadslösa	under 25 år	
Helsingfors	4 100	1 415	1 100	300	0	0	0	0
Esbo	563	223	150	41	9	-24	25	8
Vanda	522	150	115	33	80	25	-14	-23
Åbo	221	149	23	0	-3	0	-12	0
Tammerfors	175	72	22	7	-147	8	-49	-10
Jyväskylä	141	33	40	5	-2	-7	-10	-5
Lahtis	117	57	34	0	-12	-8	1	0
Kuopio	102	13	15	1	-83	-31	-29	0
Joensuu	88	21	20	2	-13	-1	-13	0
Björneborg*	85	32	13	1	-8	-10	5	-1
Uleåborg	43	27	6	0	5	-5	6	0
Paavo yht.	6 157	2192	1538	390	-174	-53	-90	-31
Andra kommuner som har många bostadslösa								
Kotka	93	44	22	1	33	9	3	1
Riihimäki	76	28	20	5	-11	-10	-12	1
Vasa	75	13	19	0	27	8	12	-2
Hela landet*	7 500	2 545	1 860	417	-352	-83	-189	-29

**) Björneborg anslöt sig till PAAVO-programmet 2013.

¹ Det gäller att hålla sig försiktigt till de presenterade siffrorna, eftersom alla kommuner inte kan uppge exakta siffror om bostadslösheten. Mer information om statistikföringen över bostadslöshet finns i ARAs rapport 2|2010 **Utredning av definitionen och statistikföringen av långtidsbostadslöshet ARAs rapporter** (www.ara.fi>Publikationer>Serien Rapporter).

Huvudstadsregionen träder starkt fram i bostadslöshetssiffrorna – över två tredjedelar av Finlands bostadslösa finns i Helsingfors, Esbo eller Vanda. I tabell 1 presenteras samtliga **PAAVO-kommuner**, dvs. kommuner som är med i **programmet för minskning av långtidsbostadslösheten**² (PAAVO I och II) och de tre andra kommuner där bostadslösheten är värst. 82 procent av alla bostadslösa i Finland fanns i PAAVO-kommuner 2013. Mer information om PAAVO-kommunernas bostadslöshet och vidtagna åtgärder finns i bilaga 3.

Många former av bostadslöshet

Den största gruppen bostadslösa utgörs av människor som *bor tillfälligt hos bekanta eller släktingar*. År 2013 ingick tre av fyra ensamstående bostadslösa och 61 procent av alla långtidsbostadslösa i denna grupp (Tabell 2).

Tabell 2. Antal bostadslösa per grupp 2013

Hela landet	2013		årlig förändring (pers.)		årlig förändring (%)	
	ensamstående bostadslösa	varav långtidsbostadslösa	ensamstående bostadslösa	varav långtidsbostadslösa	ensamstående bostadslösa	varav långtidsbostadslösa
Ute, trapphus, s.k. skyddshärbärgen etc.	332	146	-29	-38	-8,0 %	-20,7 %
Olika anstalter	547	228	-57	-39	-9,4 %	-14,6 %
Härbärgen eller inkvarteringsrörelser	819	531	-34	52	-4,0 %	10,9 %
Frigivna fångar utan bostad	177	68	-57	-16	-24,4 %	-19,0 %
Tillfälligt hos bekanta och släktingar	5 626	1 572	-174	-42	-3,0 %	-2,6 %
Hela landet totalt	7 500	2 545	-352	-83	-4,5 %	-3,2 %
Bostadslösa kvinnor	1 804	534	-89	-101	-4,7 %	-15,9 %
under 25 år	1 862	520	-187	44	-9,1 %	9,2 %
invandrare	1 986	648	436	131	28,1 %	25,3 %
Bostadslösa familjer	417		-29		-6,5 %	
familjer med barn	475		111		30,5 %	
invandrarfamiljer	254		43		20,4 %	
varav med barn	346		70		25,4 %	
Inkvarterade av kommunen						
ensamstående bostadslösa	3 066	1070	-237	-48	-7,2 %	
familjer	429		-61		-12,4 %	
familjer med barn	570		-22		-3,7 %	

Var fjärde bostadslös i Finland var under 25 år 2013. Även kvinnor utgjorde nästan en fjärdedel av de bostadslösa. Antalet unga bostadslösa sjönk med 9 procent och antalet bostadslösa kvinnor med 5 procent jämfört med 2012. Bostadslösheten bland unga och kvinnor har varit så gott som identisk under de senaste tio åren (diagram 2).

² Med långtidsbostadslös avses en person vars bostadslöshet på grund av sociala eller hälsomässiga skäl har dragit ut på tiden eller hotar dra ut på tiden i över ett år, eller en person som har varit bostadslös upprepade gånger under de senaste tre åren.

År 2011 överskred antalet bostadslösa invandrare för första gången tusenpersonersgränsen. År 2013 hade antalet bostadslösa invandrare hunnit stiga till närmare 2 000 och deras andel av alla bostadslösa var över 25 procent. Av de bostadslösa familjerna utgjorde invandrarfamiljerna över 60 procent. I Helsingfors steg antalet bostadslösa invandrare med 450 personer på ett år. I resten av landet var förändringarna små.

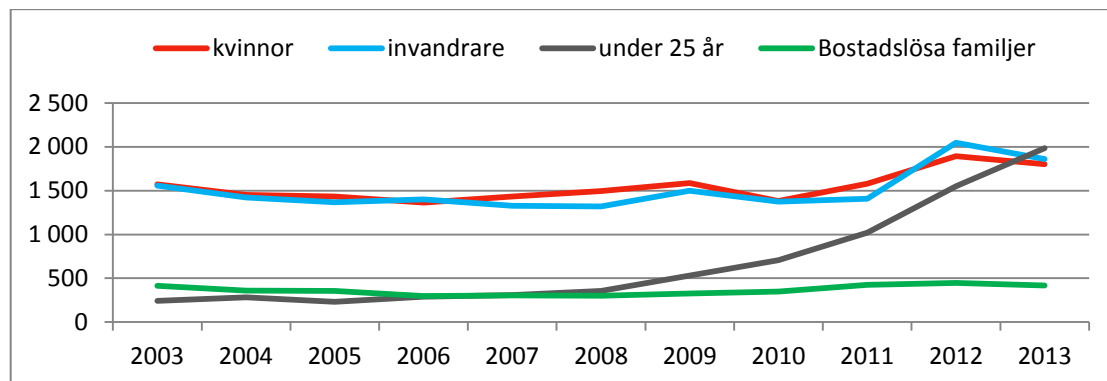

Diagram 2. Bostadslösheten inom olika grupper 2003–2013

Minskning av långtidsbostadslösheten

Programmet för minskning av långtidsbostadslösheten PAAVO I (2008–2011) eftersträvade att halvera långtidsbostadslösheten mätt i antalet bostäder. Ett av målen i programmet var att tillhandahålla 1250 nya service- eller stödbostäder för långtidsbostadslösa. I programmet deltog **Helsingfors, Esbo, Vanda, Tammerfors, Åbo, Lahtis, Jyväskylä, Kuopio, Joensuu och Uleåborg**.

Programmet för minskning av långtidsbostadslösheten PAAVO II (2012–2015) eftersträvar att eliminera långtidsbostadslösheten. I programmet deltar samma städer som ovan samt **Björneborg** som gick med i programmet 2013. Den finansiering som behövs för att täcka programmets investeringar och stödtjänster säkras i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet, Penningautomatföreningen och ARA.

Tabell 3. Bostäder finansierade av ARA i avsiktsförklaringskommunerna 2008–2013*

Kommun	Nybyggen	Grundrenovering/inköp	Totalt
Esbo	166	125	291
Helsingfors	307	433	740
Joensuu	48		48
Jyväskylä		38	38
Kuopio	73	10	83
Lahtis	98		98
Uleåborg	24		24
Tammerfors	169	49	218
Åbo	60		60
Vanda	76		76
Alla sammanlagt	1021	655	1676

*) Inbegriper projekt för vilka investeringsbidrag har reserverats, en del byggs fortfarande. Förutom ARA har Penningautomatföreningen (RAY) finansierat 19 bostäder för långtidsbostadslösa i Helsingfors och 10 i Esbo.

Tabell 3 visar hur stor andel ARA-finansierade bostäder utgör av avsiktsförklaringskommunernas insatser för att eliminera långtidsbostadslösheten 2008–2013. Avsiktsförklaringskommunerna har under denna period fått in ³ ca 66 miljoner euro i investeringsbidrag för byggnad, grundrenovering eller köp av 1 676 bostäder. I fråga om bostäder överskreds de kvantitativa målet redan på PAAVO I:s tid, men målet att halvera eller eliminera långtidsbostadslösheten har ännu inte uppnåtts. Intresset att bygga bostäder avsedda att minska långtidsbostadslösheten har sjunkit under de senaste fem åren.

Långtidsbostadslösheten minskar långsamt

Långtidsbostadslösheten har kartlagts med hjälp av ARAs bostadsmarknadsenkät sedan 2008. Diagram 3 och 4 visar hur långtidsbostadslösheten har utvecklats i PAAVO-kommunerna och i hela landet. I hela landet har långtidsbostadslösheten under denna period minskat med över tusen människor (29 procent). I PAAVO-kommunerna har den minskat med 26 procent. I Helsingfors har långtidsbostadslösheten minskat med 176 personer och i Esbo med 164 personer. Städer som har lyckats med målet att halvera långtidsbostadslösheten är Joensuu (75 procent), Tammerfors (66 procent) och Kuopio (61 procent). Endast i Vanda har långtidsbostadslösheten ökat (7 procent) under PAAVO-perioden.

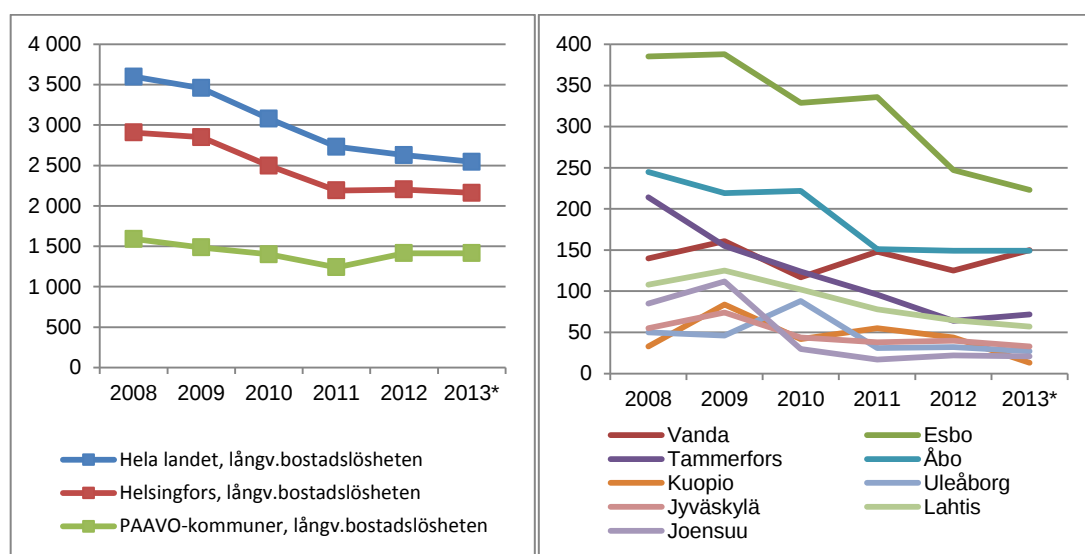

Diagram 3 och 4 Långtidsbostadslösheten i PAAVO-kommunerna 2008–2013. **Långtidsbostadslösheten 2013**

I november 2013 var 2 550 personer långtidsbostadslösa i Finland. Långtidsbostadslösheten minskade med ca 80 personer (3 procent). I huvudstadsregionen stannade långtidsbostadslösheten på 2012 års nivå i och med att Vanda hade 25 fler långtidsbostadslösa medan Esbo hade 24 färre, och läget i Helsingfors hölls oförändrat. Totalt var närmare 1 800 personer, 70 procent av den nationella siffran, långtidsbostadslösa i huvudstadsregionen i november 2013. I PAAVO-kommunerna minskade långtidsbostadslösheten med 43 personer. Nedgången var störst i Kuopio, 31 personer.

³ Siffran inbegriper bidragsandelen för bostäderna när beslut om att bevilja bidrag för ett projekt har fattats. Bidrag för andra lokaler i anslutning till bostäderna har inte räknats med. Estimat har räknats ut för projekt som reserverats eller fått delbeslut utifrån beloppet av det ansökta bidraget.

Förutom i Vanda ökade långtidsbostadslösheten också i Tammerfors (8 personer). I de övriga PAAVO-kommunerna hölls den på samma nivå eller minskade något (tabell 1, sidan 2).

Bland unga människor under 25 års ålder ökade långtidsbostadslösheten med 9 procent till att omfatta 520 personer. 534 kvinnor var långtidsbostadslösa, 16 procent färre än 2012. Antalet invandrare som var långtidsbostadslösa ökade med 25 procent till 648 personer (tabell 2, sidan 3).

Bostadslöshet ska förebyggas med boenderådgivning

Enligt statsrådets bostadspolitiska åtgärdsprogram 2012–2015 ska boenderådgivning etableras och till den anvisas 0,6 miljoner euro i statsunderstöd per år. Statsunderstödet beviljas via ARA. Genom boenderådgivning förebyggs segregation och andra problem knutna till boende. Understödet kan sökas av kommuner, sammanslutningar och organisationer. Understöd kan ansökas för att täcka 20 procent av boenderådgivarverksamheten.

År 2012 beviljade ARA ca 400 000 euro och år 2013 ca 510 000 euro för boenderådgivning. Medlen har använts för att anställa 51 boenderådgivare i 32 olika kommuner i Finland.

Bilagor

Bilaga 1	Kommuner med bostadslösa 2013 (i storleksordning)
Bilaga 2	Kommuner med bostadslösa 2013 (per landskap)
Bilaga 3	Bostadslösheten i PAAVO-kommunerna 2013, åtgärder och orsaker bakom utvecklingen